

Мишљење о процени ризика корупције у одредбама Нацрта закона о изменама и допунама Закона о стечају

I Општа процена ризика корупције

Министарство привреде је припремило и објавило радну верзију Нацрта закона о изменама и допунама Закона о стечају (у даљем тексту: Нацрт закона).

Нацртом закона се, између осталог, предвиђају оснивање Коморе стечајних управника и организације за надзор стечајних поступака; новине у регулисању правног положаја стечајног управника; измена одредаба о исплатним редовима стечајних поверилаца; раскидање свих уговора о раду и колективних уговора које је стечајни дужник закључио са запосленима даном отварања стечајног поступка; да неплаћене доприносе за пензијско и инвалидско осигурање пријављује Фонд ПИО, који је дужан да повеже радни стаж свим запосленима на нивоу минималне зараде, а за износе изнад минималне зараде у зависности од степена намирења након главне деобе; поновно регулисање *аутоматског стечаја*; новине у погледу реорганизације, као и регулисање стечаја повезаних лица.

Измене прописа који регулишу стечај од значаја су за спречавање корупције, што је препознато и приликом доношења Националне стратегије за борбу против корупције за период од 2013. до 2018. године и Акционог плана за њено спровођење. Наиме, један од циљева ове стратегије јесте отклањање ризика корупције у прописима којима се уређује поступак и контрола приватизације, реорганизације и стечаја предузећа са државним и друштвеним капиталом. Имајући у виду наведено, Акционим планом за спровођење Националне стратегије предвиђено је да се након спроведене анализе ризика корупције у прописима који регулишу ове области, између осталог, измене Закон о стечају и Закон о Агенцији за лиценцирање стечајних управника, тако што ће се отклонити недостаци који омогућавају корупцију у постуку стечаја. Посебно је напоменуто да је потребно прецизирати начин формирања редова поверилаца и вештачење вредности имовине; увести законску обавезу стечајног управника да анализира пословање стечајног дужника пре покретања стечаја, утврди разлоге који су довели до стечаја и о томе обавести повериоце подношењем детаљног извештаја; брисати изузетак да стечајни судија може изабрати стечајног управника; прецизирати већа овлашћења скупштине поверилаца за смену стечајног управника и прецизирати овлашћења и поступке у којима учествује Агенција за приватизацију. Међутим, Агенција за борбу против корупције нема сазнања да је изради Нацрта закона претходила анализа ризика корупције у прописима, на начин који је предвиђен Акционим планом, а предложеним решењима нису обухваћене све наведене потребне измене.

Нацрт закона није предвидео брисање изузетка да стечајни судија може изабрати стечајног управника ако делатност стечајног дужника, сложеност случаја, или потреба за специфичним искуством стечајног управника то захтева. Уместо тога, чланом 3. Нацрта закона предвиђено је једино да овај избор није дозвољен *у случају када је укупна имовина стечајног дужника мања од 500 милиона динара и ако је број радника стечајног дужника мањи од 50*. Такође, Нацртом закона нису прецизирана већа овлашћења Скупштине поверилаца за смену стечајног управника, већ је изменом члана 32. став 3. предвиђено да ће на предлог стечајних поверилаца који имају 60% укупних вероватних потраживања, чија потраживања стечајни управник није оспорио, а након закључења испитног рочишта укупних утврђених потраживања, стечајни судија разрешити стечајног управника и када не постоје разлози за разрешење из става 1. овог члана и истим решењем именовати предложеног стечајног управника. Са друге стране, у складу са напоменама из Акционог плана за спровођење Националне стратегије, чланом 10. Нацрта закона уводи се обавеза стечајног управника да изврши анализу пословања стечајног дужника за

период од пет година пре покретања стечаја. Поред тога, чланом 23. Нацрта закона измењене су одредбе о исплатним редовима стечајних поверилаца.

У погледу уочене потребе да се изменама Закона о стечају прецизирају овлашћења и поступци у којима учествује Агенција за приватизацију, треба истаћи да је Нацртом закона предвиђено да ова агенција више нема правни положај стечајног управника, у случају стечаја над правним лицима у друштвеној, односно државној својини. Наиме, чланом 5. Нацрта закона предвиђено је да у овом случају стечајни судија именује стечајног управника на предлог организације за надзор стечајних поступака. Поред тога, Нацрт закона прописује да ће организација за надзор обављати послове надзора, извештавања и праћења стечајног поступка, заступати све државне повериоце у стечајном поступку и бити овлашћена да поднесе и план реорганизације, односно унапред припремљени план реорганизације за стечајне дужнике у већинској државној, или друштвеној својини. Међутим, према Нацрту закона, све послове организације за надзор ће до ступања на снагу посебног закона, а у овом тренутку није познато када ће до тога доћи, обављати Агенција за приватизацију. Истичемо да ће на овај начин Агенција за приватизацију, а касније организација за надзор, бити надлежна и за заступање свих државних поверилаца у свим стечајним поступцима и за обављање послове надзора и предлагање стечајних управника у случају стечаја над правним лицима у друштвеној, односно државној својини, па се поставља питање оправданости и целисходности оваквог решења. Наиме, питање је да ли једна институција може на одговарајући начин обављати све наведене послове везане за стечајни поступак.

Једна од значајнијих новина коју доноси Нацрт закона јесте оснивање Коморе стечајних управника, која ће заједно са организацијом за надзор, уместо Агенције за лиценцирање стечајних управника, вршити надзор над радом стечајних управника. Међутим, Нацртом закона потребно је ближе и јасније прописати какав ће надзор вршити организација за надзор и какав је њен однос са Комором стечајних управника у том погледу. Такође, у делу Нацрта закона који се односи на Комору, потребно је прецизирати и допунити одредбе које се односе на трајање мандата органа Коморе, надзор над радом стечајних управника који врши Комора, као и одредбе које се односе на дисциплинске мере и вођење дисциплинског поступка.

Према Нацрту закона, Министарство ће ближе уредити одређена питања подзаконским актима, иако би нека од тих питања требало уредити законским одредбама. Конкретно, Нацртом закона је предвиђено да ће Министарство ближе прописати услове и начин избора стечајног управника методом случајног одабира; основе и мерила за одређивање накнаде за надзор, праћење и извештавање о стечајним поступцима; дисциплински поступак; садржину извештаја стечајног управника о пословању стечајног дужника и извештаја које овлашћено лице дужника подноси стечајном судији за потребе одлучивања о отварању стечајног поступка. Такође, указујемо да је чланом 10. предвиђено да Министарство доноси *кодекс етике*, док је, с друге стране, чланом 34б Нацрта закона прописано да Комора доноси *кодекс професионалне етике*. С обзиром на наведено, нејасно је да ли се ради о различитим документима, или о једном документу и, уколико се ради о једном документу, да ли тај документ доноси Министарство или Комора.

Поред наведеног, иако је то потребно, Нацрт закона не садржи прелазне и завршне одредбе којима би, између осталог, било уређено када ће почети да се примењују одредбе које се односе на нове услове за издавање лиценце за обављање послова стечајног управника, канцеларије стечајних управника и рад Коморе, као и шта ће бити са дисциплинским поступцима који се тренутно воде против стечајних управника.

II Процена ризика корупције у појединим одредбама Нацрта закона

У овом делу мишљења налази се приказ ризика корупције у појединим одредбама Нацрта закона који се тичу употребе недовољно прецизних формулација, постојања правних празнина, употребе појмова који нису дефинисани Нацртом закона, погрешног упућивања и неусаглашености појединих одредаба Нацрта закона.

Члан 3.

Одредбе овог члана односе се на измену члана 20. Закона. Новим ставом 4. предвиђено је да избор стечајног управника из става 3. овог члана није дозвољен у случају када је *укупна имовина стечајног дужника мања од 500 милиона динара и ако је број радника стечајног дужника мањи од 50*. Препорука је да се у овој одредба прецизира да ли су наведени услови кумулативно постављени.

Ставом 5. прописано је да *стечајни повериоци са листе вероватних потраживања* имају право да предложи стечајном судији именовање стечајног управника, уз предлог за отварање стечајног поступка. С обзиром да у тренутку подношења предлога за отварање стечајног поступка још увек не постоје *стечајни повериоци са листе вероватних потраживања*, пошто је и чланом 10. Нацрта закона предвиђено да је стечајни управник у року од 15 дана од дана именовања дужан да сачини листу вероватних стечајних и разлучних потраживања на основу књиговодствених података и достави је суду, нејасно је која лица имају право да предложи стечајном судији именовање стечајног управника уз предлог за отварање стечајног поступка. Имајући у виду наведено, сматрамо да је потребно изменити ову одредбу и појаснити која лица имају право да предложи стечајном судији именовање стечајног управника.

Члан 4.

Овим чланом мења се члан 21. Закона. Између осталог, предвиђено је да се брише део одредбе из члана 21. став 1. тачка 1. Закона, којом је прописано да за стечајног управника не може бити именовано лице које је у притвору, за време трајања притвора, или против кога је по службеној дужности покренут кривични поступак. На овај начин, чланом 21. став 1. тачка 1. Закона би било прописано да за стечајног управника не може бити именовано лице које је правноснажно осуђено за дело за које је забрањена казна преко пет година затвора, *или које га чини недостојним за обављање послова стечајног управника*. С обзиром на значај позиције стечајног управника, као и чињеницу да је упитно како би неко лице за време трајања притвора обављало дужности стечајног управника, сматрамо да је неадекватно брисање дела одредбе којом се прописује да за стечајног управника не може бити именовано лице које је у притвору, за време трајања притвора, или против кога је по службеној дужности покренут кривични поступак, па је препорука да се у овом делу члан 21. став 1. тачка 1. Закона не мења. С друге стране, сматрамо да би одредбу члана 21. став 1. тачка 1. Закона требало изменити на тај начин што ће се прецизирати која су то кривична дела која, у случају да за њих неко лице буде осуђено, то лице чине недостојним за обављање послова стечајног управника.

Члан 6.

Одредбе овог члана односе се на измену члана 23. Закона. Између осталог, предвиђено је да се измени став 2. тачка 1. на тај начин што ће се прописати да се лиценца за обављање послова стечајног управника издаје лицу које *има три године радног искуства на руководећим местима са високом стручном спремом и има лиценцу за обављање послова управљања привредним друштвима коју прописује Министарство, или три године радног искуства на спровођењу стечајних поступака као асистент стечајног управника, или као овлашћени рачуновођа или*

овлашћени ревизор, у складу са прописима којима се уређује рачуноводство и ревизија.

Иако је по нашем мишљењу потребно и значајно да се Нацртом закона прецизирају услови за добијање лиценце за обављање послова стечајног управника, напомињемо да у овом тренутку не постоји *лиценца за обављање послова управљања привредним друштвима*, коју Министарство треба да пропише након доношења закона, као и да још увек нема асистената стечајног управника, који представљају нови појам у стечајном законодавству. Имајући у виду наведено, поставља се питање од када ће ова одредба бити примењива, односно када ће лица која желе да добију лиценцу за обављање послова стечајног управника моћи да испуне наведене услове. Такође, може се поставити питање адекватности дела услова који се односи на три године радног искуства на руководећим местима, имајући у виду да такво радно искуство не представља нужно довољну гаранцију за стручно обављање послова стечајног управника.

Члан 8.

Овим чланом мењају се одредбе члана 25. Закона. Новим ставом 5. предвиђено је оснивање канцеларије стечајног управника, која има статус предузетника или привредног друштва, *које се искључиво бави правним и рачуноводственим пословима, управљачким делатностима и саветовањем у вези управљања*. Предвиђено је да у именик канцеларија стечајних управника Комора уписује *само она привредна друштва која задовољавају овај услов* и имају запосленог барем једног активног стечајног управника. Сматрамо да је потребно прецизирати наведену одредбу и појаснити које послове обавља канцеларија стечајног управника, с обзиром да наведена формулација оставља простор за различита тумачења. Поред тога, потребно је појаснити да Комора поред привредних друштава у именик канцеларија стечајних управника уписује и предузетнике.

Члан 11.

Овим чланом предвиђена је измена члана 29. Нацрта закона. Новим ставом 2. овог члана прописује се да је стечајни управник дужан да извештаје достави електронским путем. Имајући у виду да је досадашњим ставом 4, који сада постаје став 6, предвиђено да се писани извештај *може доставити поштом, факсом, електронским путем или личнош доставом*, сматрамо да је потребно усагласити наведене одредбе.

Ставом 3. прописује се да је организација за надзор дужна да извештаје *јавно објави у року од седам дана од дана доспећа*. Препорука је да се прецизира како ће организација за надзор јавно објавити извештаје (на својој интернет страници).

Члан 12.

Одредбама овог члана мења се члан 32. Закона. Између осталог, новим ставом 6. прописано је да стечајни судија одлучује о притужби у року од седам дана од дана изјашњења стечајног управника, а да стечајни судија може да захтева додатне податке од подносиоца притужбе, као и економске анализе и мишљења од *организације из члана 21. овог закона*. Међутим, на организацију за надзор се не односи члан 21, већ члан 22. Закона, па је препорука да се ова одредба у том смислу измени.

Ставом 4. прописано је да одбор поверилаца, Комора и организација за надзор имају право да стечајном судији поднесу притужбу на рад стечајних управника, док је ставом 7. предвиђено да *сваки стечајни поверилац* има право да одбору поверилаца поднесе притужбу на рад стечајног управника, *а да је одбор поверилаца дужан да у року од седам дана од дана изјашњења стечајног управника одлучи о томе да ли ће на основу притужбе сам поднети притужбу стечајном судији*. С обзиром да поред стечајних поверилаца и разлучни и хипотекарни повериоци спадају у круг лица која су заинтересована за рад стечајних управника, сматрамо да би овим одредбама требало омогућити и њима да поднесу притужбу на рад стечајног управника.

Чланови 34ђ, 34е и 34ж

Ови чланови односе се на извршни одбор, надзорни одбор и председника Коморе стечајних управника. Предвиђено је да извршни одбор Коморе има пет чланова, чији је мандат пет година, а да се сваке године бира нови члан одбора. Поред тога, прописано је да надзорни одбор Коморе има три члана, чији је мандат три године, а да се сваке године мења један члан. По нашем мишљењу, наведене одредбе су нејасне и непримењиве, па је потребно прецизно одредити колико ће трајати мандат чланова извршног одбора и надзорног одбора Коморе. С друге стране, у члану 34ж који се тиче председника Коморе, није уређено колико траје мандат председника Коморе, па је препорука да се то учини.

Члан 34з

Одредбе овог члана тичу се надзора над радом стечајних управника који врши Комора. Ставом 2. прописано је да Комора обавља надзор по службеној дужности *најмање једанпут у три године*, док је ставом 3. предвиђено да *може обавити надзор и по притужбама странака и учесника у поступку*. У ставу 4. се наводи да Комора може остварити увид у предмете, податке и други архивски материјал стечајних управника, књиговодствену и другу документацију, *као и да предузме све друге радње, у складу са законом и другим прописима*, а ставом 5. се предвиђа да је Комора овлашћена да наложи стечајном управнику отклањање недостатака у одређеном року *и да покрене дисциплински поступак*. Имајући у виду значај надзора који ће вршити Комора над радом стечајних управника, сматрамо да је потребно изменити и прецизирати означене формулације у овим одредбама, како би се избегла различита тумачења и јасно одредила овлашћења Коморе. Поред тога, указујемо да је у ставу 6. реч *извршитеља* потребно заменити речју *стечајних управника*, пошто је очигледном грешком наведено да се актом Коморе ближе прописује начин вршења надзора *над радом извршитеља који обавља Комора*.

Члан 34и

Овај члан односи се на извештај о пословању. Ставом 3. прописано је да се подаци из годишњег извештаја стечајних управника објављују на интернет страници Министарства и Коморе и да су *доступни јавности све до објављивања података за наредну годину*. Према нашем мишљењу, требало би брисати речи *све до објављивања података за наредну годину* и предвидети да су подаци из годишњих извештаја стечајних управника доступни све време, а не само до објављивања података за наредну годину. Наиме, сматрамо да нема разлога да се јавности временски ограничава приступ подацима из годишњих извештаја стечајних управника.

Члан 34л

Одредбама овог члана прописују се дисциплинске мере које се могу изрећи за дисциплинске повреде. Ставом 1. тачка 3. предвиђено је да је једна од дисциплинских мера новчана казна од 50. 000 до 500.000 динара. Напомињемо да је Законом о Агенцији за лиценцирање стечајних управника прописано да се у случају теже повреде дужности стечајном управнику може изрећи новчана казна у износу од 100.000 динара до 1.000.000 динара, па остаје нејасно из ког разлога се Нацртом закона смањује висина новчане казне која се може изрећи у овом случају. Ставом 4. предвиђено је да дисциплинске мере могу да укључе и новчану казну за канцеларију стечајног управника и меру искључења канцеларије из именика канцеларија стечајних управника. Међутим, одредбама Нацрта закона није даље уређено изрицање дисциплинских мера за канцеларију стечајног управника, па је препорука да се то учини.

Члан 34љ

Одредбе овог члана односе се на изрицање дисциплинских мера. Ставом 2. предвиђено је да се дисциплинска мера одузимања лиценце изриче *нарочито* у случају ако је услед дисциплинске

повреде наступила штета за стечајну масу у висини преко 10. 000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије, рачунато на дан настанка штете, или уколико се ради *о вишеструком повратнику*. С обзиром да одузимање лиценце представља најтежу дисциплинску меру, потребно је, по нашем мишљењу, прецизније одредити у којим случајевима ће доћи до њеног изрицања, а не само навести када ће до тога *нарочито* доћи. Такође, сматрамо да је потребно изменити и појаснити формулацију *вишеструки повратник*. Ставом 3. прописано је да се подаци о дисциплинским поступцима и изреченим мерама уписују у именик стечајних управника и *заменика*. С обзиром да се у Нацрту закона и Закону не користи појам *заменик*, препорука да се ова одредба измени.

Члан 34н

Овај члан уређује састав дисциплинске комисије. Ставом 1. предвиђено је да дисциплинску комисију чини пет чланова које именује Министарство, и то: два члана из реда стечајних управника које предлаже Комора, један члан из реда судија са искуством у поступцима стечаја кога предлаже Високи савет судства, и један члан из реда државних службеника и један члан из редова судских вештака економске струке које предлаже Министарство. За сваког члана дисциплинске комисије предлажу се три кандидата. Међутим, одредбама Нацрта закона нису предвиђени одговарајући критеријуми и услови које морају испунити лица која ће Министарство именovati у дисциплинску комисију, па је препорука да се ова одредба у том смислу допуни.

Члан 34њ

Овај члан односи се на вођење дисциплинског поступка. Ставом 2. прописано је да се предлог за покретање дисциплинског поступка подноси дисциплинском тужиоцу кога предлаже Комора, а именује Министарство. Према ставу 3, дисциплински тужилац испитује предлог за покретање дисциплинског поступка, уколико постоје основи сумње да је стечајни управник учинио дисциплинску повреду. Он ће у року од 30 дана испитати наводе и достављене доказе, а по потреби и службеним путем прибавити релевантне доказе ради провере навода из предлога за покретање дисциплинског поступка. Уколико утврди да су наводи из предлога за покретање дисциплинског поступка основани, дисциплински тужилац ће поднети дисциплинску тужбу у којој ће навести дисциплинско дело које се стечајном управнику ставља на терет, време, место и начин извршења дисциплинског дела, предложити доказе, навести последице које су наступиле и дати предлог дисциплинске мере.

Одредбама Нацрта закона, међутим, није уређено шта се дешава у ситуацији када дисциплински тужилац утврди да наводи из предлога за покретање дисциплинског поступка нису основани, односно да ли у том случају подносиоци предлога за покретање дисциплинског поступка могу да се обрате дисциплинској комисији. Такође, ставом 5. овог члана прописано је да се дисциплински поступак ближе уређује актом министра. С обзиром да би се Нацртом закона морала детаљније уредити процесна правила дисциплинског поступка, препорука је да се то учини овим одредбама и да се на тај начин, између осталог, пропише и шта се дешава у горе наведеној ситуацији.

Члан 34о

Одредбе овог члана тичу се одлука дисциплинске комисије. Ставом 1. предвиђено је да се о дисциплинској одговорности стечајног управника *одлучује на јавној расправи*, након спроведеног доказног поступка, док је ставом 3. прописано да *одлуку о дисциплинској одговорности стечајног управника доноси дисциплинска комисија у року од седам календарских дана након спроведене јавне расправе*. Имајући у виду наведено, чини се да је потребно усагласити одредбе става 1. и става 3. и појаснити када дисциплинска комисија доноси одлуку о дисциплинској одговорности стечајног управника.

Члан 34п

Овим чланом уређују се рокови застарелости за покретање и вођење дисциплинског поступка, као и за извршење изречене дисциплинске мере. Ставом 1. предвиђено је да је рок застарелости за покретање дисциплинског поступка шест месеци од дана сазнања за повреду, а најдуже једну годину од дана када је повреда учињена, док је ставом 2. прописано да вођење дисциплинског поступка застарева у року од једне године од дана покретања поступка. У ставу 3. наводи се да се изречена дисциплинска мера не може извршити када протекне једна година од дана коначности или правноснажности одлуке о изреченој дисциплинској мери.

Имајући у виду да би овако кратки рокови застарелости могли да отежају ефективно спровођење надзора над радом стечајних управника, односно утврђивање њихове дисциплинске одговорности за дисциплинске повреде и извршење изречених дисциплинских мера, сматрамо да би их требало продужити.

Члан 22.

Овим чланом мења се члан 50. Закона на тај начин што се додаје нови став 4, којим се прописује да предмет излучења може бити само ствар на којој је излучни поверилац стекао право својине пре покретања стечајног поступка, а која се у тренутку стечаја налази у стечајној маси, *или уколико се туђа ствар налази код стечајног дужника по неком другом основу, као што су уговор о закупу, послузи или лизингу.* По нашем мишљењу, нема разлога да се наводе примери *неког другог основа* по којем се туђа ствар налази код стечајног дужника. У том смислу, предлагемо да се у овој одредби бришу речи *као што су уговор о закупу, послузи или лизингу* и да се предвиди да предмет излучења може бити туђа ствар која се налази код стечајног дужника *по неком другом правном основу.*

Члан 24.

Овај члан односи се на измену члана 59. Закона. Између осталог, новим ставом 6. прописује се да стечајни судија *може, уколико не постоји имовина за уновчење или довољна средства за уновчење имовине, на основу образложеног предлога стечајног управника да одреди додатни предујам члановима одбора поверилаца солидарно у складу са висином њиховог потраживања, уколико је то неопходно за даље вођење стечајног поступка и само у висини неопходних средстава за наставак поступка.* Сматрамо да је ова одредба недовољно јасна, с обзиром да није одређен положај одбора поверилаца у погледу подношења предлога за одређивање додатног предујма и да се може поставити питање разлога за уплаћивање додатног предујма у случају да не постоји имовина за уновчење.

Члан 34.

Одредбама овог члана мења се члан 109. Закона тако што се додаје нови став 4, којим се прописује да се почетни стечајни биланс у електронској форми са свим прилозима доставља и комори и организацији за надзор, која их јавно објављује у року од седам дана. С обзиром да је ставом 3. овог члана предвиђено да је стечајни управник дужан да поднесе суду и одбору поверилаца почетни стечајни биланс са извештајем о економско-финансијском положају стечајног дужника са проценом могућности реорганизације, сматрамо да би у ставу 4. требало прецизирати да се поред почетног стечајног биланса Комори и организацији за надзор у електронској форми доставља и извештај о економско-финансијском положају стечајног дужника са проценом могућности реорганизације.

Члан 36.

Овим чланом додаје се нови члан 115а. Закона, који се односи на вероватна потраживања. Ставом 1. прописано је да је стечајно потраживање вероватно *уколико је евидентирано у*

пословним књигама стечајног дужника, или уколико се заснива на извршној исправи. Имајући у виду могућност да пословне књиге стечајног дужника не садрже евиденцију о свим потраживањима, односно да о одређеном потраживању постоје други докази, сматрамо да би требало размотрити могућност да се ова одредба измени у том смислу.

Ставом 2. предвиђа се да стечајни управник *може* писаним изјашњењем, пре коначног изјашњавања о признавању стечајних потраживања, оспорити потраживање из става 1. овог члана, *ако постоје разлози за побијање рачуноводствених исправа на основу којих је потраживање евидентирано.* Имајући у виду да се могу побијати правни послови и правне радње, а да се подаци из рачуноводствених исправа могу признати или оспорити, сматрамо да је ову одредбу потребно изменити и прецизирати у којим случајевима ће стечајни управник писаним изјашњењем, пре коначног изјашњавања о признавању стечајних потраживања, оспорити вероватно потраживање.

Члан 39.

Овим чланом мења се члан 123. Закона, на тај начин што се прописује да се правни посао, односно правна радња закључени, односно предузети у последњих пет година *пре наступања поремећаја у пословању* или подношења предлога за покретање стечајног поступка или после тога, са намером оштећења једног или више поверилаца, могу побијати ако је сауговорач стечајног дужника знао за намеру стечајног дужника. Знање намере се претпоставља ако је сауговорач стечајног дужника знао да стечајном дужнику прети неспособност плаћања и да се радњом оштећују повериоци. *Сауговорач стечајног дужника је солидарно одговоран за обавезе стечајног дужника.* Сматрамо да је потребно прецизирати формулацију *наступање поремећаја у пословању*, имајући у виду да она није ближе дефинисана одредбама Нацрта уакона и да оставља простор за различита тумачења. Поред тога, по нашем мишљењу, неопходно је појаснити за које обавезе стечајног дужника је његов сауговорач солидарно одговоран.

Члан 40.

Одредбама овог члана мења се члан 124. Закона. Између осталог, предвиђено је да се у ставу 1. после речи *у последњих пет година* додају речи *наступања поремећаја у пословању*. Као што је већ истакнуто у коментару који се односи на члан 39. Нацрта закона, сматрамо да је потребно прецизирати формулацију *наступање поремећаја у пословању*.

Члан 45.

Одредбе овог члана односе се на измену члана 132. Закона. Између осталог, предвиђено је да се ставом 1. пропише да стечајни управник *може да прода делове имовине и пре доношења решења о банкротству*, уз сагласност одбора поверилаца и стечајног судије. По нашем мишљењу, потребно је изменити наведену одредбу и прецизније одредити у којим случајевима ће стечајни управник продати делове имовине пре доношења решења о банкротству, уз сагласност одбора поверилаца и стечајног судије.

Члан 46.

Овим чланом мења се члан 133. Закона. Новим ставом 16. прописано је да у случају продаје имовинске целине процењене вредности мање од 100.000 динара, стечајни управник *може* спровести продају непосредном погодбом без јавног прикупљања понуда и без сагласности одбора поверилаца уз претходно обавештење одбора поверилаца, суда, Коморе и организације за надзор не касније од 7 дана од дана продаје. Сматрамо да би требало додатно прецизирати наведену одредбу, како би се смањила дискрециона овлашћења стечајног управника приликом спровођења продаје непосредном погодбом.

Члан 47.

Одредбе овог члана тичу се измене члана 135. Закона. Између осталог, прописано је да се мења став 2. тачка 3, којом се предвиђа да је стечајни управник дужан да пре него што изложи продаји стечајног дужника као правно лице, изврши процену његове вредности, која обавезно садржи *процену приносне вредности сваког појединачног бизниса*. Препорука је да се ова одредба измени на тај начин што ће се прецизирати формулација *процена приносне вредности сваког појединачног бизниса*, која је недовољно јасна и оставља простор за различита тумачења.

Члан 49.

Овим чланом додају се чланови 150, 151. и 152. Закона, којима се поново регулише *аутоматски стечај*. Наиме, Уставни суд је у својој одлуци од 12. јула 2012. године, која је објављена у „Службеном гласнику РС“, бр. 71/2012 од 25. јула 2012. године, утврдио да одредбе чланова 150-154. Закона, којима је раније био регулисан *аутоматски стечај*, нису у сагласности са Уставом. Како је наведено у образложењу Нацрта закона, приликом предлагања решења водило се рачуна о разлозима за доношење наведене одлуке Уставног суда, као и о потреби регулисања аутоматског стечаја, па су предложена решења која омогућавају активно учешће стечајног дужника у поступку и уплату предујма трошкова од стране организације за надзор, са правом на њихово приоритетно намирење као трошкова стечајног поступка. Међутим, указујемо да би требало водити рачуна и о томе да се у образложењу наведене одлуке Уставног суда напомиње и да је прописивањем да се обавештење из члана 150. став 1. овог члана о правним лицима која су обуставила сва плаћања у непрекидном трајању од најмање годину дана, које доставља организација која спроводи поступак принудне наплате судовима надлежним за спровођење стечајног поступка, само објављује у једном високотиражном дневном листу и на интернет страници, (али не и доставља) повериоцима стечајног дужника, што има за последицу да стечајни судија по пријему обавештења, по службеној дужности доноси решење о покретању претходног стечајног поступка у коме се утврђује и постојање правног интереса повериоца за спровођење стечајног поступка, чини повреда права на правично суђење и права на једнаку заштиту права и на правно средство (члан 32. став 1. и члан 36. Устава).

Члан 50.

Одредбе овог члана односе се на измене члана 157. Закона. Између осталог, новим ставом 5. прописује се да је подносилац плана реорганизације дужан да предлог плана поднесе и организацији за надзор *која је дужна да у року од 15 дана да своју сагласност на предложени план. У случају одбијања сагласности подносилац плана има право да поднесе жалбу Министарству, које је обавезно да одлучи по жалби у року од 15 дана*. Сматрамо да је потребно прецизирати наведену одредбу и појаснити да организација за надзор разматра предлог плана и одлучује о давању сагласности. Такође, указујемо да је досадашњим ставом 5. овог члана, који постаје став 7, предвиђено да је подносилац плана реорганизације дужан да план реорганизације *поднесе организацији из члана 19. став 2. овог закона* истовремено са подношењем тог плана стечајном суду, *а та организација у поступку давања претходне сагласности на план реорганизације поступа са нарочитом хитношћу и дужна је да донесе акт о давању претходне сагласности у року од 15 дана од дана достављања плана реорганизације*. Поред тога, овом одредбом је прописано да рочиште за разматрање предлога плана реорганизације и гласање од стране поверилаца не може бити одржано пре доношења акта о давању претходне сагласности *организације из члана 19. став 2. овог закона*. Имајући у виду да су Нацртом закона брисане одредбе које се односе на организацију из члана 19. став 2. Закона, сматрамо да би требало брисати и ову одредбу.

III Закључак

Нацртом закона нису обухваћене све потребне измене, које су наведене у Националној стратегији и Акционом плану за спровођење Националне стратегије за борбу против корупције.

Према предложеном решењу, Агенција за приватизацију, а касније организација за надзор, биће надлежна и за заступање свих државних поверилаца у свим стечајним поступцима и за обављање послова надзора и предлагање стечајних управника у случају стечаја над правним лицима у друштвеној, односно државној својини, па се поставља питање оправданости и целисходности оваквог решења. По нашем мишљењу, одредбама Нацрта закона које се односе на организацију за надзор потребно је ближе и јасније прописати какав ће надзор вршити ова организација и какав је њен однос са Комором стечајних управника у том погледу. Такође, потребно је прецизирати и допунити одредбе које се односе на трајање мандата органа Коморе, надзор над радом стечајних управника који врши Комора, као и одредбе које се односе на дисциплинске мере и вођење дисциплинског поступка.

Поред наведених недостатака, Нацрт закона садржи ризике корупције који се односе на прописивање да ће Министарство ближе уредити одређена питања подзаконским актима, иако би та питања требало уредити законским одредбама, недостатак прелазних и завршних одредби којима би било уређено када ће почети да се примењују његове одређене одредбе, као и шта ће бити са дисциплинским поступцима који се тренутно воде против стечајних управника, употребу недовољно прецизних формулација, постојање правних празнина, употребу појмова који нису дефинисани Нацртом закона, погрешно упућивање и неусаглашеност појединих одредаба.

Отклањање наведених недостатака и ризика корупције из Нацрта закона би, по нашем мишљењу, допринело остваривању циљева из Националне стратегије за борбу против корупције и стварању одговарајућег правног оквира у овој области.